

Profil absolventov magisterského študijného programu *stredoeurópske štúdiá* vyjadrený prostredníctvom deskriptorov:

Absolvent študijného programu získa nasledujúce vedomosti a nadobudne nasledujúce zručnosti a kompetentnosti:

Vedomosti:

- 1) Ovláda podstatné informácie, pojmy a princípy zvoleného jazykového a kultúrno-historického areálu, ako aj kultúrne, historické, spoločenské a iné súvislosti a osobitosti študovaného jazyka v stredoeurópskom kontexte.
- 2) Má poznatky z jednotlivých lingvistických disciplín a vybudovanú jazykovú kompetenciu chápanú ako súhrn poznatkov o jazyku, ktorá je predpokladom jazykovej performancie, t. j. funkčného využívania poznatkov o jazyku.
- 3) Disponuje vedomosťami z teórie prekladu, orientuje sa v prekladateľských stratégiách, postupoch a metódach, v problematike ekvivalencie, prekladateľských riešeniach a v kultúrnom kontexte prekladu.
- 4) Orientuje sa v pojmovom aparáte jednotlivých literárnovedných disciplín, ovláda základnú terminológiu literárnej vedy, literárnej a kultúrnej histórie a literárnej a kultúrnej komparatistiky. Pozná a vie charakterizovať kľúčové osobnosti a kanonické diela z literatúr strednej Európy, vie opísať a vysvetliť úlohu literárnych textov v kultúrnych súvislostiach strednej Európy, vysvetliť kultúrno-civilizačné súvislosti vybraných historických udalostí, pozná úlohu jazyka a kultúry pri formovaní moderných národných spoločností.

Zručnosti:

1) Absolvent dokáže funkčne využívať poznatky o jazyku (tzv. jazyková performancia) na dosiahnutie komunikačných zámerov v rôznych komunikačných situáciách, pričom jazyková kompetencia a jazyková performancia tvoria spoločne komunikačnú kompetenciu, teda komplex vedomostí, zručností, postojov a hodnôt týkajúcich sa jazyka, na základe ktorého vstupujeme do produkčných procesov (písanie a hovorenie) a recepčných procesov (počúvanie a čítanie) verbálnej interakcie. Po dvoch rokoch štúdiá má absolvent vybudovanú komunikačnú kompetenciu v jazyku špecializácie (poľský alebo slovenský jazyk) na úrovni C1, v druhom jazyku (nemecký jazyk) na úrovni B1. Nadobudnutie komunikačnej kompetencie v cudzom jazyku, definovanej Spoločným európskym referenčným rámcom pre jazyky, prispieva k viacjazyčnosti, ktorá je jednou z ôsmich kľúčových kompetencií európskeho referenčného rámca. Kľúčové kompetencie potrebujú jednotlivci na svoje osobné naplnenie a rozvoj, zamestnateľnosť, sociálne začlenenie, úspešný život v spoločnosti, pre aktívne občianstvo atď.

a) Úroveň C1 (poľský alebo slovenský jazyk): Počúvanie. Študent dokáže porozumieť širokej škále náročných, dlhších textov v spisovnom jazyku o bežných témach, s ktorými sa v živote stretáva. Chápe zmysel mnohých rozhlasových a televíznych programov týkajúcich sa súčasných udalostí alebo tém súvisiacich s oblasťami osobného či pracovného záujmu. Čítanie. Študent rozumie aj textom, ktoré obsahujú terminológiu a slovnú zásobu z oblastí, ktorými sa zaoberá v rámci študijného programu. Dokáže porozumieť opisom udalostí, pocitov a prianí v osobnej i formálnej komunikácii. Hovorenie. Študent si dokáže poradiť s väčšinou situácií, ktoré môžu nastať pri cestovaní v oblasti, kde sa týmto jazykom hovorí. Dokáže sa bez prípravy zapojiť do rozhovoru o témach, ktoré pozná, o ktoré sa zaujíma alebo ktoré sa týkajú každodenného života (napr. rodiny, záľub, práce, cestovania a aktuálnych udalostí). Vie spájať frázy, aby opísal svoje zážitky a udalosti, svoje sny, nádeje a ciele. Dokáže zdôvodniť a vysvetliť svoje názory a plány. Vie vyrozprávať príbeh alebo priblížiť obsah knihy alebo filmu a opísať svoje reakcie. Písanie. Študent vie vytvoriť zrozumiteľný, dobre usporiadaný a podrobný text na zložitejšie témy, ktoré pozná alebo ktoré ho osobne zaujmajú. Vie písať súkromné aj administratívne listy, prejavuje ovládanie kompozičných postupov a spojovacích výrazov.

b) Úroveň B1 (nemecký jazyk): Počúvanie. Študent rozumie frázam a bežnej slovnej zásobe vzťahujúcej sa na oblasti, ktoré sa ho bezprostredne týkajú. Dokáže pochopiť zmysel zrozumiteľnej spisovnej vstupnej informácie o známych veciach. Čítanie. Dokáže prečítať texty o témach, s ktorými sa pravidelne stretáva v práci, škole, voľnom čase atď.. Vie vyhľadať konkrétne informácie v jednoduchých každodenných materiáloch. Rozumie krátkym osobným listom. Hovorenie. Dokáže komunikovať v bežných situáciách vyžadujúcich jednoduchú priamu výmenu informácií o známych témach a činnostiach. Zvládne krátku spoločenskú konverzáciu, vie použiť primerané množstvo fráz a viet, aby jednoduchým spôsobom opísal svoju rodinu a ďalších ľudí, životné podmienky, dosiahnuté vzdelanie a svoje súčasné alebo predchádzajúce zamestnanie. Dokáže opísať svoje skúsenosti a udalosti, sny, ambície a stručne odôvodniť svoje názory a plány. Písanie. Vie napísať poznámky a správy týkajúce sa základných potrieb. Dokáže napísať jednoduchý osobný list.

2) Má vybudovanú prekladateľskú kompetenciu zodpovedajúcu cieľovej úrovni komunikačnej kompetencie. Dokáže analyzovať a interpretovať jednoduché texty v rámci odborného a umeleckého prekladu. Je schopný porozumieť obsahu výpovede vo východiskovom jazyku a preniesť myšlienku výpovede do cieľového jazyka, rešpektujúc pritom sústavu jazykových noriem oboch jazykov, ako aj kultúrny kontext oboch výpovedí s podmienkou zachovania funkčnosti v cieľovom jazyku. Na príslušnej úrovni dokáže urobiť korektúru textu v cudzom jazyku.

3) V súlade s cieľovou úrovňou komunikačnej kompetencie dokáže v rámci vybraných štýlov a žánrov jazykovo a normatívne správne verbalizovať texty a zároveň ich preložiť z/do poľského jazyka alebo z/do slovenského jazyka (podľa jazyka špecializácie) s využitím moderných informačných a komunikačných technológií pri tvorbe, preklade a revízii textov. Dokáže využívať textové modely v systéme kultúry a v aktuálnej komunikácii.

4) Na základe znalostí konkrétnych kultúr je absolvent schopný: komparatívne využívať cudziu a materskú kultúru, prezentovať a vysvetľovať relevantné rozdiely daných kultúr, primerane aplikovať teoretické poznatky v bežnej praxi interkultúrnej komunikácie, prezentovať vlastnú materskú kultúru v reláciách interkultúrnych duchovných tradícií strednej Európy, recipovať literatúry a kultúry stredoeurópskeho areálu, interpretovať literárne a spoločenskovedné texty z tohto areálu prostredníctvom nadobudnutej interkultúrnej kompetencie.

5) Absolvent sa synchrónne i diachrónne orientuje v priestore kľúčových literárnych a umeleckých diel stredoeurópskych autorov. Dokáže interpretovať a realizovať komplexnú analýzu literárnych textov a umeleckých diel ako obrazov kultúr a využívať znalosti z poznania k typizácii národných kultúr. Nadobudnutý systém literárnovedných a kulturologických pojmov a poznanie základných etáp chronologického vývinu stredoeurópskych literatúr a kultúr absolvent dokáže zúročiť v interpretácii a hodnotení kultúrnych pamiatok strednej Európy.

6) Je schopný samostatne získavať nové informácie z relevantných zdrojov a využívať ich na riešenie praktických úloh. Získané informácie a ich aplikáciu vie kriticky posúdiť, k čomu ho vedie komparatívny základ štúdiá, dôraz na podnecovanie a formovanie kritického myslenia v predmetoch študijného programu spolu s konfrontáciou akademického prístupu a možnosťou diskutovať s ľuďmi z praxe – odborníkmi, prekladateľmi, literárnymi vedcami, diplomatickými zástupcami zo stredoeurópskeho areálu, prizývanými k realizácii jednotlivých profilových predmetov. Je schopný aktívne rozširovať svoje vedomosti, pokračovať vo vlastnom profesionálnom rozvoji, vrátane rozvíjania jazykovej kultúry v jazyku špecializácie. Vďaka rozsiahlym možnostiam študentských mobilit sa absolvent orientuje aj v autentickom prostredí stredoeurópskeho areálu a poznatky v ňom získané vie aplikovať v domácom prostredí.

Kompetentnosti:

1) Absolvent je kompetentný syntetizovať poznatky o jazyku a preklade získané v rámci profilových predmetov. Poznatky dokáže využiť pri komunikácii v cudzom jazyku a preklade s ohľadom na normu, kultivovanú a zdvorilú vyjadrovanie. Uvedomuje si rozdiely na jednotlivých jazykových rovinách medzi materinským jazykom (jazykom aktívneho používania) a poľštinou/slovenčinou, ktorú študuje ako cudzí jazyk, čo funkčne využíva v procese ústnej a písomnej komunikácie. Získaná komunikačná kompetencia v cudzom jazyku prispieva k viacjazyčnosti – jednej z ôsmich kľúčových kompetencií európskeho referenčného rámca, ktoré potrebujú jednotlivci na svoje osobné naplnenie a rozvoj, zamestnateľnosť, sociálne začlenenie, úspešný život v spoločnosti, pre aktívne občianstvo atď.

2) Absolvent ovláda problematiku stredoeurópskeho areálu z pohľadu literatúr, kultúr, dejín, spoločnosti či geopolitického aspektu.

- 3) Nadobudol kompetenciu: využívať poznatky a zručnosti pri vytváraní aktuálnych obrazov etník a prekonávaní národných stereotypov, premietnuť literárne texty do kontextov národných kultúr a vytvárania národných stereotypov, prezentovať výsledky štúdia literatúry a iných prameňov v praktickej interkultúrnej komunikácii (kultúra, turizmus, verejný život), zapojiť sa do odbornej diskusie k prezentovaným výsledkom.
- 4) Absolvent dokáže udržiavať kontakt s aktuálnym vývojom v študovanej disciplíne a účinne pokračovať vo vlastnom profesionálnom rozvoji.

Prenositeľné spôsobilosti absolventa: koncepcia študijného programu stredoeurópske štúdiá kladie dôraz aj na prenositeľné spôsobilosti absolventa, uplatniteľné v rôznych prostrediach, profesiách a v ďalšom nadväzujúcom štúdiu: komunikačné schopnosti (komunikácia vo viacerých jazykoch); uvažovanie v súvislostiach (stredoeurópskeho a slovenského kontextu, analýza a syntéza poznatkov); rozvoj kreativity (určenie cieľa úlohy, hľadanie riešenia, inovatívnosť), rozvoj samostatného a kritického myslenia (o. i. schopnosť určiť relevantnosť informácií a zdrojov); schopnosť porovnávať viaceré kontexty a vyvodíť závery; metakognitívne schopnosti súvisiace so zvládnutím náročnej študijnej záťaže (plánovanie štúdia/práce, definovanie cieľov, analýza zdrojov, hľadanie riešení); digitálne zručnosti (aktívne vyhľadávanie informácií, využívanie lingvistických a literárnych portálov, určenie ich relevantnosti, spracovanie získaných dát, prezentácie projektov a pod.).